

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Admirandvm vindictae divinae theatrvm

Tympe, Matthäus

Monasterii Westphaliae, 1611

Religionis libertas

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51314](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51314)

POENAE EORVM QVILIBET
rum permiserunt ut quisq; quam vellet
Religionem amplecteretur.

Valentinianus senior imper. Catholicus
sinebat in occidente inter Christianos
quam quis vellet fidem amplecti atq; pro ar-
terio hæreses consecrari. Hinc Mediolani
Auxentius Arianus Episcopus securus egit, &
se Valentianus coniugium Arianæ scemi-
ne Iustinæ minime detrectavit. Tanta eius fa-
cultas superstitioni etiam gentilicæ benè ces-
sit, ut non veteres tantum frequentarentur
sacrificijs aræ, sed & recentes erigerentur. at
quam illa ipse cõsultè, exitus declaravit. Duo
enim filij idemq; Augusti. factione ac prodi-
tione Gentilium necati sunt. Gratianus à Ma-
ximo, conspirantibus cum eo Gentilibus Se-
natoribus, & Valentinianus junior prodi-
tione æquè Gentilium strangulatus; factumque
est diuini libramento iudicij, ut transferretur
Romanum imperium in Theodosium, qui
eorum omnium demoliretur cum idolis a-
ræ & templa, omnesque hæreses seuerissimis
propulsaret edictis. Quis hæc cõsiderans non
clamaret illud Dauidicum: Et nunc Re-
ges intelligite, & erudimini qui iudicatis ter-
ram.

Anno Christi 381. à Gratiano imp. eliceba-
tur rescriptum quo vniuersi hæretici excede-
re non Ecclesijs solum aut vrbibus, sed extra
omnes

1.
Valent. dis-
uinam vin-
dictam in
se concita-
uit, atq; in
filios mise-
rabilius p-
pugnauit.

Psal. 2.

2.
Seuerus
lib. 2. hist.

omnes terras propelli jubebantur: Hæretici vero corrupto Macedonio tum Magistro officiorum rescriptum eliciebant, quo, calcatis quæ prius decreta erant, restitui Ecclesijs iubebatur. Immane profecto piaculū, quo suggestione Macedonij Gratianus princeps maxime pius eius quod piè sancteq; sanxerat, præuaricator est factus, ex quo quidem facinorosi sibi necem comparauit. Nam ad immane scelus vindicandum, & hæreticos libera voluntate indulgentia Gratiani vagantes comprimendos, atque digna animaduersione plerumque detentendos, suscitauit aduersus eum Deus Maximianum tyrannum, qui imperatori necem intulit, & in principes hæreticorum gladio animaduertit. Sed nec inultus abiit improbus Macedonius hæreticorum fautor, de quo illa Paulinus: Cum ad Prætorium Macedonij pro quodam intercedendo (apud Gratianum imperat.) Ambrosius perrexisset, atque præcepto prædicti viri fores inuenisset clausas, nec copiam ingrediendi adeptus esset, ait: Ecce tu quidem venies ad Ecclesiam, quam nec clausas januas inueniens, ingredieris. Quod factum est, mortuo Gratiano, confugiens enim Macedonius ad Ecclesiam patentibus januis aditum reperire non poterat. Hæc Paulinus.

Imperium
fulcitur ve-
ræ religio-
nis defen-
sione, à qua
si deficient
imperato-
res omnia
quantum
libet firma
corruunt ne-
cesse est
atque pro-
stetna.

3.
Summo iu-
gij studio
semper in-
vigilauit

Siricius Papa quod haud velociter per-
clitanti, occasione Origenis errorum occu-
rit Ecclesiæ, cito ex hac vita sublatus est. im-
mū

multis atq; pauendis demonstratur exemplis
 quod Pontifices illi qui causam fidei Paulo
 magis tractauerunt ac remissius curauerunt
 Christo primario omnium pastore fuerint
 aliter ex hac vita subducti.

Tunc Deus curat atque tuetur principum
 magna cum ipsi principes pro religione labo-
 rant, contra cum id negligitur, vel humana
 prudentia (quæ ex Apostoli sententia Deo i-
 nimica est) in religionem peccatur, ipsa im-
 peria in deterius prolabantur, penitusq; cōsu-
 mantur. Hæc omnia in imp. Honorio breui
 temporis spacio apparuere cōspicua. Etenim
 cum primum pressus angustijs indulsit hære-
 sis atq; gētilibus Dei hostib⁹, vt securè absq;
 timore legum quam quisq; vellet religionem
 sectaretur, maxima hanc legē secuta sunt ma-
 ledictæ clades vrbis, & alia funesta. Rursus cū idem
 facti penitens eam legē reuocat, laborat pro
 fide & vnitate Catholica, quàm subito mutata
 eorum simul est facies, & quanta hæc subsecu-
 tæ sunt bona? absque armis perit inuasor vrbis
 Alaricus, & qui post eum Gothorum capessit
 regnum, pro Romano Imp. pugnaturus in ho-
 stes conuertit hostiles acies.

Quia damnatus hæreticus Nestorius (qui
 execrabilem hæresim longe longius ex-
 tra Romanum orbem deportandus erat) cum
 omnibus quos vellet consuetudinem habere
 permixtus est, Theodosius iunior imp. diuinā
 iracundiam concitauit. Sicut enim cum
 huius-

super Ro.
 Eccles. di-
 uina præ-
 uidentia,
 &c.

4.
 Oros. li. 7.
 c. 24.
 Religionis
 defensio
 robur im-
 perij.

S. Prosper.
in Chron.
Marcellin.
in Chron.
Socr. lib. 7.
c. 38.

6.

Diuinitus
immissa
hæc vindi-
cta haud
diutius di-
lata est, sed
peccatis
exigentib⁹
accelerata.

huiusmodi hæresis defenderetur, luctuosissi-
ma clades illa inflictæ est Romano imperio
cum Romanus exercitus in Africa magno de-
decore Romani nominis, & Catholice fidei
penitus profligatus est: ita cum sineretur da-
mnatus Nestorius liber inter Catholicos age-
re, Constantinopolitana ciuitas portentosa
affecta est clade anno Christi 433, cum tri-
duo incendio magna est ex parte consumpta.
Zeno imp. sinens secum degere hæreticos
graues dedit pœnas. Quia ab exilio iuste dam-
natû Timotheum Eutythianum hæreticum
soluit, & Alexandria sedem alterius iterum
inuadere iniquè permisit, pati coactus est
tempestiue tyrannum Basiliscum à quo pro-
uatus est imperio; quia non cohibuit hunc hæ-
reticum parricidam Constantinopolim in-
gradientem cû triumpho, passus est hostem
ipso fuga lapsò, Regiam occupantem. Cum ab
hoste Basilisco ad necem quæreretur in Ita-
liam patriam solum redijt, atq; in desertis ho-
stis vitam duxit incognitus accolis. ob id
coactus fuit interdum herbam, pane deficiente
te, ad cibum quærere. Sic igitur qui execra-
tum hæreticum ab exilio reuocarat, iusto Dei
iudicio cogitur ipse instar Nabuchodonosor
cum bestijs sex vel octo (vt Procopius tradit)
menses absq; imperio exul viuere, donec
missum facinus expiaret. Euagrius (li. 3. c. 2.)
tradit ipsum comitiali morbo extinctum
se. At Cedrenus vult eum quidem morbo

comitali arreptum. adeo ut videretur mortuus, viuentem vero fuisse sepultum. Satellites addit, qui ad sepulchrum custodiendum erant collocati, retulerunt se per duas noctes lamentabilem vocem audiuisse è sepulchro elatam: Misere mihi & aperite mihi. Cum illi dicerent, alium iam imperare, nihil inquit curo, in monasterium me adducite. Sed cum non aperirent ferunt aliquanto post monumentum fuisse reclusum inuentumque in eo Zenonem qui præ fame suos ipse lacertos maddiderat & caligas quas gestabat. Zonaras ait: Tradidit quidam eum gulæ & ebrietati indulgentem errore mentis affici solitum & pro lapsum à mortuo nihil destitisse. Cum vero ipsi etiam coniugi Ariadnæ inuisus esset, sic inebriatum pro mortuo in monumentum imperatorum ab illa coniectum, lapide maximo qui pro operculo esset imposito, factumque sobrium, vociferatum quidem esse lamentabiliter, sed nemine curante miserè perijisse. Euagrius scribit ipsum in initio imperij sui omne voluptatum genus licenter & effuse fuisse confectatum, atque ita se totum libidinum illecebris dedisse ut à nulla turpitudine & nefario flagitio se continerit, sed in illis volutaretur. Sophronius autem exprimit causam ob quam non statim (ut par esse videbatur) pœnas dedit, cum ait: Narravit mihi quidam Patrum de Zenone imp. dicens de muliere quadam cuius filiam ipse imp. ad

F f libi

In comp.
hist. moro
tuus credi-
tus ut mor-
tuus sepul-
tus est.

Tom. 3.
annal.

Viuens in-
ter mortuos
deputatus
est quia
mortuus
inter viuen-
tes, impius
inter pios
voluit ad-
numerari.

li. 2. c. 16.
Luxus.

Prat. Spir.
c. 175.

libidinem exatiandam subripuisset. Hæc, inquit, vacabat in templo Domina nostra Dei genitricis, orans eam & deprecans, ac cum lacrymis dicens; vindica me de Zenone Imperatore. Cum ergo multis diebus hoc faceret, apparuit ei per visum sancta Dei genitrix dicens; Crede mihi mulier, ultionem tuam sapere facere volui, sed manus eius prohibet me. Erat enim valde misericors & eleemosynas faciens, hæc ipse.

7. Venceslao 12. Bohemorum Regi nunciabatur crescere indices hæreticos, & conciones ac cœtus frequentes contra auitam religionem haberi, sed his ille neque iniurijs Dei neque periculis Ecclesiæ commouebatur. Perturbabatur insolentissimos sectarios cuncta in causa religionis pro sua libidine gerere. Et quanquam subinde multitudine terrebar, tamen cum exploratum habuisset se ab illis in concione hoc nomine commendatum, quod comodus ipsis Rex ac perfacilis esset, quorum noua in Religione studia minime perturbaret, ideoque nec ad eum è regno deturbandum suscipi cõsilia oportere, id quod iam fieri & agitari cœperat, tum securus omnem cogitationem deposuit de sumendis armis ad eorum conatus reprimendos, planeque (vult Aeneas Syluius) ex tepido frigidus euasit. At cum post significaretur præualentibus hæreticis peti atque interfici magistratus, subuersi Reipub. ordinem, eius quoque coronæ proximæ

magna vis
eleemosy-
narū Eccl.
3. Dan. 4.
Pœnam Sa-
lomonis le-
ge 3. Re. 11.

7.
AEn. Syl.
hist. Bohæ.
c. 35. 36. 37.

Ioan. Len-
saus lib. de
vnica Reli-
gione in
Rep. con-
seruanda c. 1

imum periculum impendere, tum demum commoueri & de vindicta cogitare cœpit, sed eheu sero nimium Mox enim ex ira paralyti resolutus est, paucisq; post diebus, frustra imploratis contra regni sui hostes auxilijs amicorum, è vita excessit. Hæretici vero Bohemiam maximis cladibus affecere. Ita profecto fit vt cum Religio Deusq; negligitur vna cum Religione & regnum amittatur. Iulianus apostata permittens libertatem Religionis Religionem euertit. Ammon. Marcell. lib. 22. S. Aug. in lib. Retract bis retractat doctrinam de tolerandis hæreticis.

*EXEMPLA RELIGIOSORVM
qui ob usurpatam proprietatem post voluntaria paupertatis promissionem grauissime puniti sunt.*

TRia commemorat Ioan. Cassianus secundum tria genera proprietariorum exempla. 1.
 1. Giezi, inquit, quæ ne antea quidem possederat volens acquirere, non modo gratiam prophetiæ non meruit possidere, quam per successionem velut hereditariam à suo habuit magistro suscipere, verum etiam è contrario eterna lepra S. Elisæi maledictione perfunditur. lib. 7. Inft. c. 14.
 2. Iudas autem volens resumere pecunias quas antea Christum secutus, abiecerat, non solum ad proditionem Domini lapsus, apostolatus perdidit gradum, sed etiam vitam ipsam. 4. Reg. 5. 27

Ff 2 com-